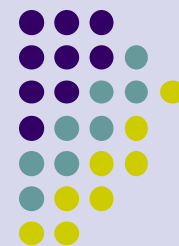

Prevence hospodářské kriminality 7

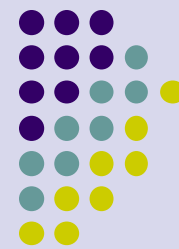
Trestní sankce
(tresty a ochranná opatření)

JUDr. František Púry, Ph.D.
Nejvyšší soud
CEVRO Institut, KVPVS

Trestní sankce

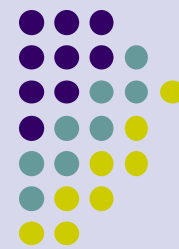

- **Zákonnost** trestních sankcí
  - možnost ukládání jen sankcí stanovených zákonem
  - nepřipustnost sankcí krutých, nepřiměřených a ponižujících lidskou důstojnost
- **Přiměřenost** trestních sankcí povaze a závažnosti trestného činu a poměrům pachatele, respekt k zájmům poškozeného
- **Druhy** trestních sankcí u dospělých fyzických osob:
  - tresty (§ 39 až § 95 TZ)
  - ochranná opatření (§ 96 až § 104 TZ)
- Druhy trestních sankcí u právnických osob
  - tresty (§ 16 až § 23 ZTOPO)
  - ochranná opatření (§ 26 a § 26a ZTOPO)

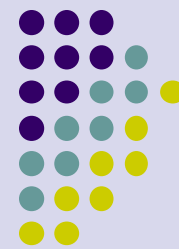
Zákonnost trestních sankcí

- Jen **zákon stanoví**, jaký čin (jednání) je trestným činem a jaký trest či jinou újmu lze za jeho spáchání uložit
  - čl. 39 Listiny základních práv a svobod
- **Druhy a podmínky** ukládání trestních sankcí stanoví
  - trestní zákoník a zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
    - též zákon o soudnictví ve věcech mládeže

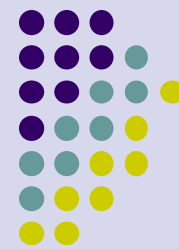
Zákonnost trestních sankcí

- Trestní sankce může ukládat **jen soud** v trestním řízení
- **Výkon** trestních sankcí upravují zejména
  - trestní řád
  - zákon o výkonu trestu odnětí svobody
  - zákon o výkonu zabezpečovací detence
  - zákon o soudnictví ve věcech mládeže
  - zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
  - řád výkonu trestu odnětí svobody
  - jednací a kancelářský řád pro soudy

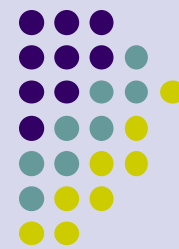
Sankce v trestním právu

- Pro pachatele – **fyzické osoby** starší 18 let
  - tresty (§ 39 až § 95 TZ)
  - ochranná opatření (§ 96 až § 104 TZ)
- Pro **mladistvé** pachatele (15 až 18 let)
  - výchovná opatření (§ 15 až § 20 ZSM)
  - ochranná opatření (§ 21 až § 23 ZSM, § 96 až § 104 TZ)
  - trestní opatření (§ 24 až § 35 ZSM)
- Pro **právnícké osoby**
  - tresty (§ 16 až § 23 ZTOPO)
  - ochranná opatření (§ 26 a § 26a ZTOPO)

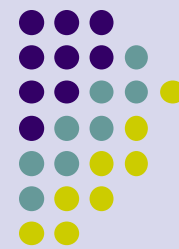
Sankce pro dospělé fyzické osoby

- **Tresty** (§ 52 TZ):
  - odnětí svobody
  - domácí vězení
  - obecně prospěšné práce
  - propadnutí majetku
  - peněžitý trest
  - propadnutí věci
  - zákaz činnosti
  - zákaz držení a chovu zvířat
  - zákaz pobytu
  - zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
  - ztráta čestných titulů a vyznamenání
  - ztráta vojenské hodnosti
  - vyhoštění
- **Ochranná opatření** (§ 98 TZ):
  - ochranné léčení
  - zabránění věci (včetně náhradní hodnoty, resp. spisů a zařízení)
  - zabránění části majetku
  - zabezpečovací detence

Sankce pro právnické osoby

- **Tresty** (§ 15 odst. 1 ZTOPO):
  - zrušení právnické osoby
  - propadnutí majetku
  - peněžitý trest
  - propadnutí věci
  - zákaz činnosti
  - zákaz držení a chovu zvířat
  - zákaz plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži
  - zákaz přijímání dotací a subvencí
  - uveřejnění rozsudku
- **Ochranná opatření** (§ 26 a § 26a ZTOPO):
  - zabránění věci (včetně náhradní hodnoty, resp. spisů a zařízení)
  - zabránění části majetku

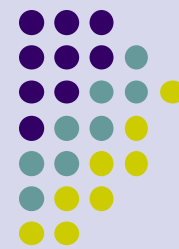

Prevence a represe

- **Prevence** trestním právem – předcházení páchaní trestných činů
  - individuální (vůči pachateli trestného činu)
  - generální (vůči ostatním osobám)
- **Represe** – prostřednictvím újmy na právech
  - v trestním právu kombinovaná s výchovnými opatřeními
  - podpůrná role trestní represe
- **Ochrana společnosti** před trestnými činy
  - cíl (účel) existence a aplikace trestního práva

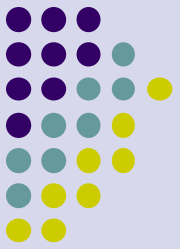

Alternativní způsoby řešení

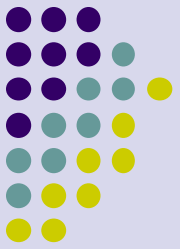
- **Hmotněprávní alternativy** – bez uložení trestu (podle TZ)
  - upuštění od potrestání
    - obecné případy (§ 46 TZ)
    - zvláštní případy (§ 47 TZ)
  - podmíněné upuštění od potrestání s dohledem (§ 48 TZ)
- **Procesní alternativy** – odklony v řízení (podle TŘ)
  - podmíněné zastavení trestního stíhání (§ 307 a § 308 TŘ)
  - schválení narovnání (§ 309 a násl. TŘ)
  - podmíněné odložení návrhu na potrestání (§ 179g, § 179h TŘ)
  - schválení dohody o vině a trestu (§ 175a, § 175b, § 314o až § 314s TŘ)
  - odstoupení od trestního stíhání mladistvého (§ 70 ZSM)

Účel trestu

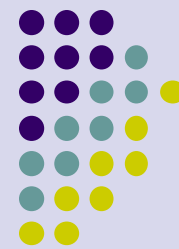
- Není již vyjádřen v trestním zákoníku, lze ho vymezit obecně tak, že jím je
  - **ochrana** společnosti před pachateli trestných činů
    - primární účel
  - snaha **zabránit** odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti
    - individuální prevence
  - **usměrnění** pachatele k tomu, aby vedl řádný život
    - výchovný aspekt
  - tím působit preventivně i na **ostatní členy** společnosti
    - generální prevence

Účel ochranných opatření

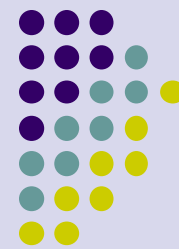

- Rovněž není vymezen trestním zákoníkem
- Vyplývá z podstaty a druhu každého z ochranných opatření
- Účelem ochranných opatření je především **ochrana společnosti** před
  - určitými pachateli
    - nemocnými – ochranné léčení
    - nemocnými a/nebo nebezpečnými – zabezpečovací detence
    - narušenými mladistvými – ochranná výchova
  - určitými věcmi a jinými majetkovými hodnotami (zabrání věci a části majetku)

Okolnosti významné pro trest

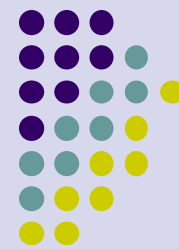

- Povaha a závažnost trestného činu (provinění)
- Osobní, rodinné, majetkové a jiné poměry pachatele
- Dosavadní způsob života (činnosti) pachatele
- Možnosti nápravy pachatele
- Zvláštní okolnosti podle § 39 odst. 1, 3, 6 a 7 TZ
- Zmenšená přičetnost pachatele (§ 27 TZ)
- Polehčující a přitěžující okolnosti včetně zvláštních případů (§ 41 a § 42 TZ, § 25 ZSM)
- Odchytky u právnických osob podle § 14 odst. 1, 3, § 16 odst. 2, 3, § 17 odst. 4 ZTOPO

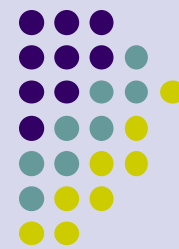
Polehčující okolnosti (§ 41 TZ)

- Silné rozrušení, věk blízký věku mladistvých
- Vliv závislosti, podřízenosti, hrozby, nátlak
- Těživé osobní, rodinné poměry, exces z nutné obrany nebo krajní nouze
- Řádný život pachatele, náhrada škody
- Doznání, upřímná lítost, oznámení TČ, napomáhání v objasňování trestného činu
- Pachatel přispěl k objasnění tr. činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny

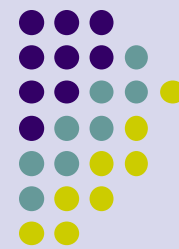
Přítěžující okolnosti (§ 42 TZ)

- Zvlášť zavrženíhodná pohnutka, surový způsob spáchání, zákeřně, zvláštní lest
- Zneužití bezbrannosti, závislosti, podřízenosti, ke škodě dítěte, těhotné, vážně nemocné, staré a nemohoucí osobě
- Spáchání TČ za živelní pohromy či jiné události ohrožující život, veř. pořádek, majetek, proti osobě podílející se na záchraně života a zdraví nebo majetku

Přítěžující okolnosti (§ 42 TZ)

- Porušení zvláštní povinnosti, způsobení vyšší škody
- Spáchání TČ jako organizátor, člen organizované skupiny nebo člen spolčení
- Svedení jiné osoby k TČ, zejména dítěte a mladistvého, delší doba páčání TČ
- Spáchání více TČ, recidiva
  - možnost výjimky u TČ spáchaného pod vlivem drogy, započal-li pachatel s léčením

Okolnosti pro vyšší trestní sazbu

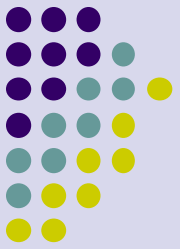
- Je s nimi spojena **přísnější sazba** trestu odnětí svobody téhož trestného činu, např.
  - větší rozsah trestného činu
  - spáchání TČ členem organizované skupiny
  - získání značného prospěchu, prospěchu velkého rozsahu (podobně způsobení škody)
  - spáchání činu vůči osobě mladší 18 (15) let
- Omezení podle 39 odst. 5 TZ
  - nelze přičítat tutéž okolnost dvakrát

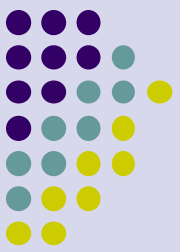
Trest za více trestných činů

- **Úhrnný** trest (§ 43 odst. 1 TZ)
  - za více TČ souzených od počátku společně
  - jeden trest za všechny podle nejpřísnější sazby
- **Souhrnný** trest (§ 43 odst. 2 TZ)
  - za více TČ, ale za některý z nich už je odsouzení
  - jeden trest za všechny podle nejpřísnější sazby
- **Společný** trest za pokračování v tomtéž trestném činu (§ 45 TZ)
  - pokračování vymezeno v § 116 TZ
- Možnost upuštění od souhrnného trestu (§ 44 TZ)

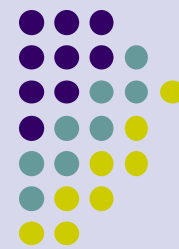
Druhy trestů podle TZ

- **Ve zvláštní části** TZ (§ 140 až § 417 TZ) u každého trestného činu
  - vždy možnost uložení trestu **odnětí svobody** a jeho sazba (rozpětí od – do, nebo alespoň do)
  - některé další druhy trestů jsou jen vyjmenované, není zde jejich sazba a podmínky uložení
    - podmínky a sazba jsou v obecné části TZ
  - možnost uložit i určitý druh trestu zde neuvedený (§ 53 TZ)
    - podmínky jsou v obecné části TZ
- **V obecné části** TZ (§ 39 až § 91 TZ)
  - u trestu OS možnost podmíněného odkladu (případně i s dohledem)
  - výměry a podmínky uložení **jiných trestů** než trestu OS
  - možnost ukládání některých druhů trestů, i když je neuvádí zvláštní část TZ (§ 53 odst. 2 TZ)

Trest odnětí svobody

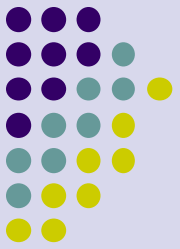
- Nejprísnejší druh trestní sankce, 4 formy:
  - **podmíněné odsouzení** k trestu odnětí svobody bez dohledu (§ 81 až § 83 TZ, § 33 ZSM)
  - podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody **s dohledem** (§ 84 až § 87 TZ, § 33 ZSM)
  - **nepodmíněné** odnětí svobody (§ 55 až § 59 TZ)
  - **výjimečný** trest (§ 54 TZ)
- Obecná úprava: § 55 až § 59 TZ
- **Výkon** trestu odnětí svobody upraven
  - zákonem č. 169/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a
  - vyhláškou č. 345/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Trest odnětí svobody

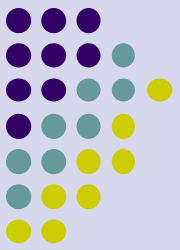
- Maximální délka **20 let**
  - u výjimečného trestu nad 20 do **30 let** nebo na **doživotí**
- Výkon ve 2 typech **věznic** (§ 56 TZ)
  - věznice s ostrahou a věznice se zvýšenou ostrahou
- **Konkrétní sazby** u každého trestného činu podle zvláštní části trestního zákoníku
- Možnost **modifikace výměry**
  - snížení výměry pod dolní hranici sazby (§ 58 TZ) nebo
  - zvýšení nad její horní hranici (§ 59 TZ)
- Omezení nepodmíněného trestu u méně závažných TČ
  - podle § 55 odst. 2 TZ posílena subsidiarita ukládání

Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

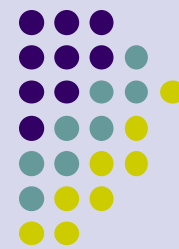

- Je možné (§ 88 odst. 1 TZ)
  - zpravidla po výkonu **1/2** uloženého trestu
  - po výkonu **1/3** uloženého trestu tehdy, nebyl-li uložen za určité vyjmenované zvláště závažné zločiny a pachatel dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody
- V případě **přečinů** je možné i dříve než po výkonu 1/2 nebo 1/3 trestu (§ 88 odst. 2 TZ)
- U **závažnějších** trestných činů nebo u výjimečného trestu (§ 88 odst. 4, 5 TZ)
  - až po výkonu 2/3 uloženého trestu
- Podmínkou je prokázané **polepšení** ve výkonu trestu OS a **příznivá prognóza** odsouzeného do budoucna

Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

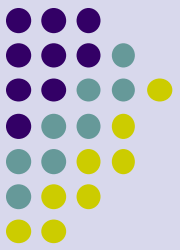
- **Zkušební doba** při podmíněném propuštění (PP):
  - u přečinů až na 3 roky
  - u zločinů 1 rok až 7 let,
- Možnost uložení probačního dohledu, přiměřených omezení a povinností v rámci PP
- Když je PP dříve než po 1/2 nebo 1/3, lze uložit (§ 89 odst. 1 až 3 TZ):
  - nucený pobyt v obydlí,
  - výkon prospěšných prací nebo
  - složení peněz na pomoc obětem trestné činnosti
- Poté **osvědčení** pachatele (až po uplynutí celé zkušební doby), nebo **nařízení výkonu** zbytku trestu OS (§ 91 TZ)

Podmíněné odsouzení

- Podle § 81 až § 83 TZ, byl-li pachatelí soudem **uložen** trest odnětí svobody **nepřevyšující 3 roky**, jestliže
  - osoba pachatele a okolnosti případu odůvodňují,
  - že k vedení řádného života pachatele není třeba výkon OS
- Zkušební doba na **1 rok až 5 let**
- Možnost uložit přiměřená omezení a povinnosti ve zkušební době
  - včetně náhrady škody nebo odčinění nemajetkové újmy způsobené tr. činem nebo vydání bezdůvodného obohacení získaného tr. činem
- Další rozhodnutí v rámci PO (§ 83 TZ)
  - nařízení výkonu trestu (již ve zkušební době)
  - modifikace podmínek (prodloužení zkušební doby atd.)
  - osvědčení, resp. vznik fikce osvědčení (až po uplynutí celé zkušební doby)

Podmíněné odsouzení s dohledem

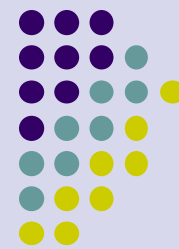
- Podle § 84 až § 87 TZ podobné podmínky jako obecné podmíněné odsouzení
- Byl-li uložen trest OS **nepřevyšující 3 roky**
- Vyslovení **dohledu probačního úředníka** nad pachatelem (§ 49 až § 51 TZ)
- Zkušební doba na **1 rok až 5 let**, možnost přiměřených omezení a povinností
- Ostatní okolnosti shodné s obecným podmíněným odsouzením

Probační dohled

- Základní **význam**
  - sledování a kontrola dodržování podmínek pachatelem
  - odborné vedení a pomoc pachateli (odsouzenému)
- Obecná úprava je v trestním zákoníku
  - **§ 49 až § 51 TZ** (práva a povinnosti pachatele a úředníka PMS)
  - odkaz též v jiných ustanoveních (§ 48 odst. 2, § 89 odst. 1 TZ)
- U mladistvého výchovné opatření podle § 16 ZSM (též § 80 ZSM)
- Jinak postavení a úkoly probačních úředníků upravuje **zvláštní zákon**
  - zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů

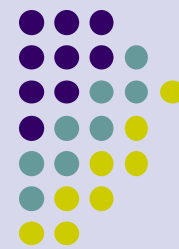
Domácí vězení

- Podle § 60 a § 61 TZ lze uložit jen za **přečin** (§ 14 odst. 2 TZ), výměra **až na 2 roky**
- Povinnost pachatele zdržovat se **v obydli** v časovém období stanoveném soudem v pracovních dnech a dnech pracovního volna a klidu
- Možnost uložit mu i přiměřená omezení a povinnosti
- Kontrola dodržování elektronicky a/nebo probačním úředníkem, možnost výjimek z pobytu v obydli
- Když pachatel neplní podmínky:
  - přeměna nevykonaného trestu DV nebo jeho zbytku v trest odnětí svobody;
  - poměr: 1 den nevykonaného DV za 1 den OS

Obecně prospěšné práce

- Podle § 62 až § 65 TZ na dobu **50 až 300 hodin**,
- Když odsouzený neplní podmínky, je možnost
  - přeměny nevykonaného zbytku na trest odnětí svobody (poměr 1 hod. : 1 den)
  - zpřísnění podmínek výkonu (např. stanovit dohled, omezení)
- U mladistvého do 150 hodin a další omezení podle § 26 odst. 1 ZSM
- Lze je uložit jen za **přečiny** (§ 14 odst. 2 TZ)
- Jde o **práce ve volném čase** ve prospěch obcí a jiných institucí (úklid, údržba apod.)
- Možnost uložit i přiměřená omezení a povinnosti (výchovná opatření)

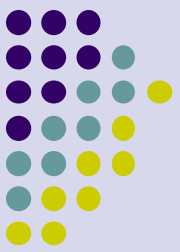
Peněžitý trest

- Podle § 67 až § 69 TZ se uloží, jestliže
  - pachatel se úmyslným trestným činem snažil získat nebo získal **majetkový prospěch** pro sebe nebo pro jiného, nebo
  - trestní zákoník **dovoluje** jeho uložení, nebo
  - je ukládán **za přečin** (§ 14 odst. 2 TZ) a neukládá se současně trest odnětí svobody
- Může být samostatný; lze povolit i splátky
- Musí být uložen náhradní trest OS (do 4 roků OS)
- Při nevykonání peněžitého trestu přichází v úvahu
  - vymáhání jeho zaplacení
  - nařízení výkonu náhradního trestu odnětí svobody
    - poměr: 1 denní sazba = 2 dny OS

Peněžitý trest

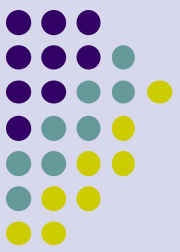

- Výměra peněžitého trestu: stanoví se v **denních sazbách**
  - od **20 do 730** celých denních sazeb
  - denní sazba je od **100 Kč do 50 000 Kč**
  - počet denních sazeb je podle povahy a závažnosti spáchaného trestného činu
    - dvojnásobek počtu denních sazeb nesmí spolu s uloženým OS přesahovat horní hranici sazby OS za daný trestný čin
  - výše jedné denní sazby je podle osobních a majetkových poměrů pachatele
  - celkem od **2000 Kč do 36 500 000 Kč**
- Nejde o splátky při výkonu, ale o výpočet
  - počet denních sazeb x výše jedné denní sazby

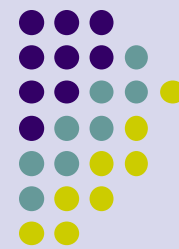
Propadnutí věci

- Podle § 70 až § 72 TZ se uloží, pokud **věc**:
  - je bezprostředním výnosem z trestné činnosti (§ 70 odst. 1, 135b odst. 2 TZ)
  - je nástrojem trestné činnosti [§ 70 odst. 2 písm. a), § 135a TZ]
  - zprostředkovaným výnosem z trestné činnosti, není-li zde nepoměr hodnot [§ 70 odst. 2 písm. b), § 135b odst. 3 TZ]
- Musí jít o věc **náležející pachateli** (§ 135 TZ)
- Propadnutí věci může být i samostatným trestem
- Lze uložit propadnutí náhradní hodnoty
  - byla-li věc, na niž by se trest vztahoval, zničena, zcizena apod. (§ 71 TZ)

Propadnutí majetku

- Podle § 66 TZ lze uložit **propadnutí majetku** pachatele, jestliže
  - pachateli byl uložen výjimečný trest odnětí svobody, nebo
  - pachatel byl odsouzen za zvlášť závažný zločin (§ 14 odst. 3 TZ), jímž získal nebo se snažil získat majetkový prospěch pro sebe či jiného, nebo
  - trestní zákoník to ve zvláštní části dovoluje
- Propadnutí se vztahuje na celý majetek pachatele nebo na určenou část

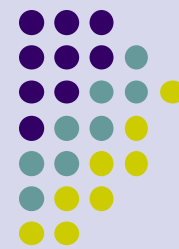

Zákaz činnosti

- Podle § 73 a § 74 TZ lze uložit na **1 rok až 10 let**, dopustil-li se pachatel trestného činu **v souvislosti** s určitou kvalifikovanou činností (§ 73 odst. 1 TZ),
  - která je pro pachatele zaměstnáním, povoláním, funkcí
  - ke které je třeba zvláštního povolení nebo
  - jejíž výkon upravuje zvláštní právní předpis
- Nelze uložit zákaz podnikání všeho druhu (bez omezení)
- **Příklady** možných zákazů:
  - zákaz výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti a družstva
  - zákaz výkonu živnosti spočívající v nákupu zboží a jeho prodeji
  - zákaz řízení motorových vozidel všech druhů

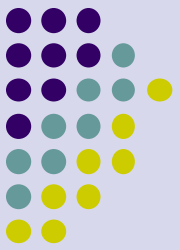

Zákaz činnosti

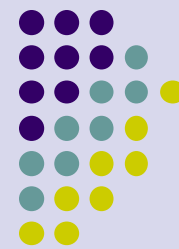
- **Nerespektování** trestu ZČ může být trestným činem
  - maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání [§ 337 odst. 1 písm. a) TZ]
- Možnost uložit trest ZČ jako samostatný trest
- Možnost **podmíněného upuštění** od výkonu zbytku trestu ZČ po výkonu jeho poloviny (§ 90 a § 91 TZ)
  - stanovení zkušební doby až na 5 let, nikoli však na dobu kratší než je zbytek trestu
  - když se v této době neosvědčí, vykoná zbytek trestu

Zákaz držení a chovu zvířat

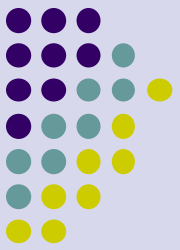
- Podle § 74a a § 74b TZ podobná povaha jako u trestu zákazu činnosti
  - až na 10 let
  - dopustil-li se pachatel trestného činu v souvislosti s držením, chovem nebo péčí o zvíře
  - pachateli se zakazuje držení, chov a péče o zvíře
  - možnost podmíněného upuštění od výkonu zbytku po polovině doby (§ 90 a § 91 TZ)
  - nerespektování zákazu je trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. f) TŘ

Zákaz pobytu

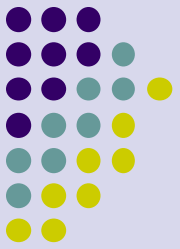
- Podle § 75 TZ lze uložit na **1 rok až 10 let**
  - za úmyslný trestný čin
  - se zřetelem na dosavadní způsob života pachatele a místo spáchání činu to vyžaduje ochrana veřejného pořádku, rodiny, zdraví, mravnosti nebo majetku
  - nesmí jít o místo trvalého pobytu pachatele
- Pachatel se nesmí zdržovat na určeném místě či v obvodu; přechodně jen s povolením
- Možnost podmíněného upuštění od výkonu zbytku trestu (§ 90 a § 91 TZ)

Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

- Podle § 76 a § 77 TZ **až na 10 let**, dopustil-li se pachatel úmyslného trestného činu v souvislosti s návštěvou takové akce
- Možnost uložit jako samostatný trest
- Kontrola probačním úředníkem nebo povinnost dostavit se před akcí na Policii České republiky
- Možnost podmíněného upuštění od výkonu zbytku trestu (§ 90 a § 91 TZ)

Vyhoštění

- Podle § 80 TZ ho lze uložit
  - nejde-li o občana České republiky a
  - vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku nebo jiný obecný zájem
- Má **dvě** formy trvání
  - od 1 roku do 10 let nebo
  - na dobu neurčitou
- **Překážky** podle § 80 odst. 3 TZ, např.
  - nelze zjistit státní příslušnost pachatele
  - pachateli byl poskytnut v České republice azyl
  - jsou zde humanitární důvody apod.

Ochranná opatření – fyzické osoby

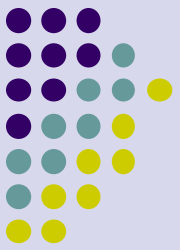
● Dospělí pachatelé

- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- zabrání věci nebo náhradní hodnoty
- zabrání části majetku

● Mladiství pachatelé

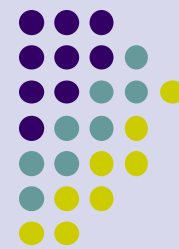
- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- zabrání věci nebo náhradní hodnoty
- zabrání části majetku
- ochranná výchova

Ochranné opatření – právnické osoby

- Jen **dvě ochranná opatření**:
  - zabrání věci včetně náhradní hodnoty, spisů a zařízení
  - zabrání části majetku
- Ukládají se za podmínek stanovených trestním zákoníkem
  - podobně jako u fyzických osob
- Není možné uložit žádné jiné z těch, která jsou přípustná u fyzických osob

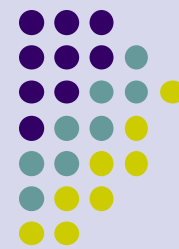
Zabrání věci

- Podle § 101 odst. 1 TZ, **nebyl-li uložen trest propadnutí věci** (§ 70 TZ), lze zabrat takovou věc, která
  - náleží pachateli, jehož nelze stíhat nebo odsoudit (je-li např. nepřičetný – § 26 TZ)
  - náleží pachateli, od jehož potrestání soud upustil (např. podle § 46 a § 47 TZ)
  - ohrožuje bezpečnost lidí, majetku nebo společnosti nebo hrozí další zneužití ke spáchání zločinu (např. střelné zbraně, výbušniny, drogy)
- Podle § 101 odst. 2 TZ lze uložit zabránění věci i v některých dalších případech (zejména výnosu z trestné činnosti)
- Za podmínek § 101 TZ se vysloví zabránění též u právnické osoby (§ 26 ZTOPO)

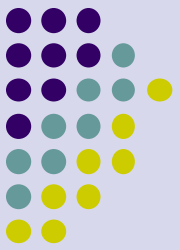

Zabrání věci

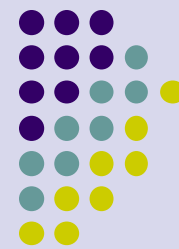

- Jde-li o věc uvedenou v § 70 odst. 2 písm. a) TZ, tj. pokud byla:
  - **užita** nebo **určena** ke spáchání trestného činu
- Jde-li o věc uvedenou v § 101 odst. 2 TZ, tj.
  - která je bezprostředním nebo zprostředkovaným **výnosem** z trestné činnosti, není-li ve vztahu k ní nabytá věc zcela zanedbatelná,
  - a u níž jsou splněny další podmínky podle písm. a) až f), např.
    - náleží pachateli, který byl odsouzen za TČ, z něhož věc pochází, nebo pachateli, jehož nelze stíhat nebo odsoudit, nebo pachateli, od jehož potrestání soud upustil,
    - náleží nepřičetné osobě nebo jiné osobě, na kterou pachatel věc převedl, anebo je v majetku svěřenského fondu nebo podílového fondu

Zabrání náhradní hodnoty a spisů a zařízení

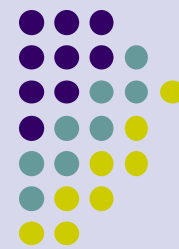

- Podle § 102 TZ lze zabrat **náhradní hodnotu** za věc,
  - která by mohla být zabrána podle § 101 TZ
  - která byla předmětem trestu propadnutí věci podle § 70 TZ
  - pokud ten, komu náleží, ji zničí, poškodí, zcizí, odstraní, učiní neupotřebitelnou, zužitkuje, a tím zmaří výkon zabránění či propadnutí věci
- Podle § 103 TZ lze zabrat **spisy a zařízení**
  - např. spisy se závadným obsahem určené k rozšiřování

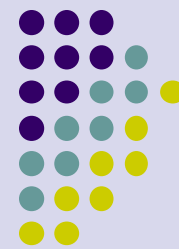
Zabrání části majetku

- Podle § 102a TZ může soud uložit zabránění **části majetku**
  - pachateli, který byl uznán vinným některým z vyjmenovaných trestných činů a získal nebo se snažil získat majetkový prospěch, a soud má za to, že část majetku je výnosem z trestné činnosti s ohledem na stanovený nepoměr k příjmům pachatele (§ 102a odst. 1 TZ), nebo
  - pokud pachatel určitou věc jako výnos z trestné činnosti převedl na určité osoby nebo do určitého majetku (§ 102a odst. 2 TZ)
- Lze uložit zabránění náhradní hodnoty (§ 102a odst. 4 TZ)

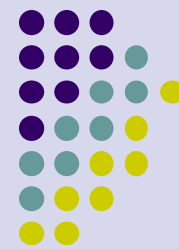
Důsledky odsouzení

- Každé pravomocné odsouzení fyzické i právnické osoby se **zapisuje do evidence** Rejstříku trestů
  - zákon č. 269/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů
  - ve **výpisu** z evidence se odsouzení vykazuje až do jeho zahlazení nebo do vzniku fikce neodsouzení
  - v **opisu** z evidence se vykazují všechna (i zahlazená) odsouzení
- Odsouzení může být **překážkou bezúhonnosti**, která je někdy podmínkou k oprávnění podnikat
  - např. § 6 odst. 2 živnostenského zákona
- Odsouzení může být **překážkou podnikání**, byl-li uložen trest zákazu činnosti zahrnující i určité podnikání
- Odsouzení zakládá **recidivu**
  - při spáchání dalšího trestného činu se zpřísnuje trest

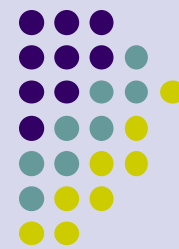
Zánik důsledků odsouzení

- **Zahlazení** odsouzení podle § 105 TZ (rozhodnutí soudu)
  - po výkonu některých druhů trestů (odnětí svobody, domácího vězení, propadnutí majetku, propadnutí věci, peněžitého trestu za úmyslný trestný čin) a
  - po uplynutí určité doby od výkonu (1 rok až 15 let)
- **Osvědčení** se ve zkušební době (rozhodnutí soudu nebo uplynutí doby)
  - u podmíněného upuštění od potrestání s dohledem (§ 48 odst. 8 TZ)
  - u podmíněného odsouzení (případně i s dohledem) – § 83 odst. 4 TZ
- **Po výkonu** některých druhů trestů (ze zákona)
  - obecně prospěšné práce (§ 65 odst. 4 TZ)
  - zákaz činnosti (§ 74 odst. 2 TZ)
  - peněžitý trest – nebyl-li uložen za zvlášť závažný zločin (§ 69 odst. 4 TZ)

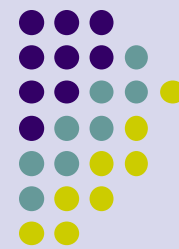
Zánik důsledků odsouzení

- Musí být splněny podmínky **u všech trestů**, které byly uloženy vedle sebe (§ 105 odst. 5 až 7 TZ)
  - nelze zahladit jen některý druh trestu
  - musí být vykonáno ochranné opatření, pokud bylo uloženo
- Pokud se u některého trestu vyžaduje zahlazení a u jiného vzniká fikce neodsouzení ze zákona
  - je třeba rozhodnout o zahlazení celého odsouzení
    - např. při osvědčení o PO a uloženém PT za zvlášť závažný zločin
- Po zahlazení odsouzení nebo za splnění dalších zákonných podmínek ze zákona
  - vzniká fikce, že se na pachatele hledí, **jako kdyby nebyl odsouzen**
  - odsouzení se nemusí uvádět, není to ve výpisu z evidence Rejstříku trestů (v opise se však vykazuje)

Některé zkratky

- OS – trest odnětí svobody
- PO – podmíněné odsouzení
- DV – trest domácího vězení
- OPP – trest obecně prospěšných prací
- PT – peněžitý trest
- ZČ – trest zákazu činnosti
- TČ – trestný čin

Některé zkratky

- TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- ZTOPO – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
- TŘ – zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
- TČ – trestný čin, trestné činy